

מבט לאיראן

7 - 21 באוקטובר 2021

עורך: ד"ר רז צימט

במוקד אירועי השבוע

- ◀ **התקשורת האיראנית הסתפקה בדיווחים אינפורמטיביים** על אודות חיסולו בסוריה של מדחת אלצאלח, ששימש כאחראי מטעם משטר אסד לניהול "תיק הגולן". מקורות ישראלים העריכו, כי חיסולו, שיוחס לישראל, סיכל התארגנות טרור ברמת הגולן במעורבות איראן.
- ◀ **שר החוץ האיראני, חסין-אמיר עבדאללהיאן, ביקר בראשית אוקטובר בסוריה ובלבנון.** זהו ביקורו השני בסוריה מאז כניסתו לתפקיד. במהלך ביקורו בלבנון הציע השר לבכירי הממשל הלבנוני, כי איראן תקים שתי תחנות כוח בלבנון ותסייע לה בשיקום נמל בירות. על רקע ביקור שר החוץ בבירות הודיע מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה, כי ארגונו ימשיך להביא דלק וסולר מאיראן גם בשבועות הקרובים.
- ◀ דובר משרד החוץ האיראני גינה את העימותים האלימים, שפרצו ב-14 באוקטובר 2021 בבירות, והאשים את ישראל בתמיכה במבצעי הירי לעבר תומכי חזבאללה, שהפגינו נגד השופט המוביל את חקירת הפיצוץ בנמל בירות באוגוסט 2020.
- ◀ כמה אמצעי תקשורת באיראן הביעו דאגה מתוצאות הבחירות הפרלמנטריות בעיראק, בהן זכה זרם אלצדר בהנהגת איש הדת מקתצא אלצדר בהישג משמעותי ואילו קואליציית פתח המזוהה עם המיליציות השיעיות הפרו-איראניות ספגה מפלה קשה. על-פי דיווחים בלתי מאומתים, משלחת של כוח קדס במשמרות המהפכה הגיעה לבגדאד לאחר הבחירות לצורך התייעצויות עם הסיעות השונות בפרלמנט העיראקי.
- ◀ איראן החלה בשליחת סיוע הומניטרי לפצועים ולמשפחות ההרוגים בפיגוע ההתאבדות במסגד השיעי בקונדוז שבאפגניסטאן. בכירים איראנים גינו את שני הפיגועים, שהתרחשו בשבועיים האחרונים באפגניסטאן: במסגד השיעי בקונדוז (8 באוקטובר 2021) ובמסגד השיעי בקנדהאר (15 באוקטובר 2021). בתוך כך, מינה נשיא איראן, אבראהים ראיסי, את **חסן כאט'מי-קמי, כשליחו לענייני אפגניסטאן**. כאט'מי-קמי כיהן בעבר כשגריר איראן בעיראק וכקונסול איראן בהראת שבאפגניסטאן ומוכר כחבר לשעבר בכוח קדס של משמרות המהפכה.

המעורבות האיראנית בסוריה ובלבנון

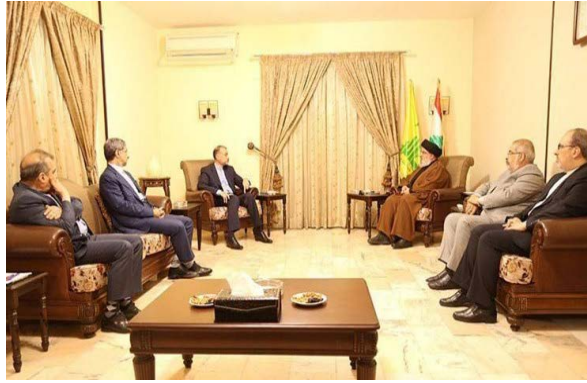
- ◀ סוכנות הידיעות הסורית הרשמית דיווחה (16 באוקטובר 2021) על חיסולו בידי ישראל של מדחת אלצאלח במוצב צבאי סמוך לעין א-תינה, הממוקם מול כפר הולדתו מג'דל שמס. אלצאלח היה אסיר ביטחוני משוחרר, חבר פרלמנט ואחראי מטעם ממשלת סוריה לניהול "תיק הגולן". מקורות ישראלים העריכו, כי אלצאלח שימש איש הקשר בין המשטר הסורי לאיראן, לחזבאללה ולמיליציות פרו-איראניות הפועלות בגולן וכי חיסולו סיכל

התארגנות טרור ברמת הגולן במעורבות איראנית. התקשורת האיראנית הסתפקה בדיווחים אינפורמטיביים על אודות חיטולו.

מדחת אלצאלח (תסנים, 16 באוקטובר 2021).

◀ שר החוץ האיראני, חסין-אמיר עבדאללהיאן (Hossein-Amir Abdollahian), הגיע ב-6 באוקטובר 2021 לביקור בן יומיים בלבנון. בהגיעו לבירות אמר השר, כי יציג בפני הבכירים הלבנונים הצעות חדשות ומשופרות לתמיכה איראנית בלבנון ולשבירת המצור הכלכלי. הוא ציין, כי איראן תמשיך לעמוד לצד בעלות בריתה באזור במאבק נגד "המשטר הציוני" ולתמוך בעצמאותה, בריבונותה ובביטחונה של לבנון (פארס, 7 באוקטובר 2021). במהלך ביקורו בלבנון נפגש עבדאללהיאן עם נשיא לבנון, מישל עון, עם ראש הממשלה, נגיב מיקאטי, עם שר החוץ, עבדאללה בוחביב, ועם יו"ר הפרלמנט, נביה ברי, והדגיש את תמיכת איראן בלבנון. כמו כן, נפגש השר עם מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה, שעימו דן בהתפתחויות בלבנון ובאזור, ועם נציגי הארגונים הפלסטינים בלבנון. במסיבת עיתונאים בבירות לאחר פגישותיו עם הנשיא וראש הממשלה הלבנונים אמר עבדאללהיאן, כי איראן מוכנה להקים בתוך שנה וחצי שתי תחנות כוח בלבנון: האחת בבירות והשנייה בדרום המדינה וכן לסייע בשיקום נמל בירות, שנפגע בפיצוץ באוגוסט 2020. בפגישתו עם נציגי הפלגים הפלסטינים אמר שר החוץ האיראני, כי איראן תמשיך בתמיכתה ב"התנגדות" עד לשחרור כל פלסטין ההיסטורית, ירושלים ומסגד אלאקצא (תסנים, 7 באוקטובר 2021). העיתון הלבנוני אלאח'באר דיווח (8 באוקטובר 2021), כי ראש ממשלת לבנון אמר לשר החוץ האיראני, כי ארצו לא תוכל להיענות בשלב זה בחיוב להצעת הסיוע האיראנית בשל הסנקציות האמריקאיות על איראן. בנוסף, שנשא בבירות ב-11 באוקטובר 2021, קרא מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה, לממשלת לבנון להשיב להצעת שר החוץ האיראני בעניין הקמת שתי תחנות כוח איראניות בלבנון. הוא ציין, כי על הממשלה להתייחס להצעה ברצינות וכי ארגונו ימשיך להביא דלק וסולר מאיראן גם בשבועות הקרובים (אלמיאדין, 11 באוקטובר 2021).

פגישת שר החוץ האיראני עם מזכ"ל חזבאללה (תסנים, 8 באוקטובר 2021).

◀ בתום ביקורו בלבנון, המשיך עבדאללהיאן לביקור בסוריה, השני מאז נכנס לתפקידו כשר החוץ האיראני. במהלך ביקורו בדמשק נפגש השר עם בכירים סורים, בראשם הנשיא בשאר אסד, ודן עימם ביחסים בין שתי המדינות ובהתפתחויות האזוריות והבינלאומיות. עם הגיעו לסוריה אמר עבדאללהיאן, כי היחסים בין שתי המדינות אסטרטגיים וכי איראן מנסה להרחיב את שיתוף הפעולה שלה עם סוריה בכל התחומים ותתמוך בה, כשם שעשתה בזמן המערכה נגד הטרור (תסנים, 9 באוקטובר 2021).

◀ דובר משרד החוץ האיראני, סעיד ח'טיבזאדה (Saeed Khatibzadeh), גינה את העימותים האלימים, שפרצו ב-14 באוקטובר 2021 בבירות, והאשים את ישראל בתמיכה במבצעי הירי לעבר תומכי חזבאללה. בעימותים בין חמושים לתומכי חזבאללה ומפלגת אמל השיעית, שהפגינו נגד השופט המוביל את חקירת הפיצוץ בנמל בירות באוגוסט 2020, נהרגו שבעה בני אדם. דובר משרד החוץ הצהיר, כי איראן מאמינה שהעם, הממשלה, הצבא ו"ההתנגדות" בלבנון יתגברו על ה"הסתה" הנתמכת על-ידי "המשטר הציוני". הוא קרא לשלטונות לבנון לאתר ולעצור את האחראים לירי לעבר תומכי חזבאללה (אירנ"א, 15 באוקטובר 2021).

המעורבות האיראנית בעיראק

◀ דובר משרד החוץ האיראני, סעיד ח'טיבזאדה (Saeed Khatibzadeh), בירך על קיום הבחירות הפרלמנטריות, שנערכו בעיראק ב-10 באוקטובר 2021, והדגיש את תמיכתה הנמשכת של איראן בעיראק ואת נכונותה לשתף עימה פעולה (אילנ"א, 11 באוקטובר 2021). בבחירות הפרלמנטריות בעיראק זכה זרם אלצדר בהנהגת איש הדת מקתדא אלצדר, הנחשב למבקר של מעורבות איראן בעיראק, במספר המושבים הגדול ביותר והגדיל באופן משמעותי את כוחו בפרלמנט (73 מושבים לעומת 54 בפרלמנט היוצא). לעומת זאת, קואליציית פתח בראשות האדי אלעאמרי, המזוהה עם המיליציות השיעיות הפרו-איראניות, ספגה מפלה וזכתה ב-17 מושבים בלבד (בהשוואה ל-48 מושבים בפרלמנט היוצא). ראש ממשלת עיראק לשעבר ויו"ר מפלגת מדינת החוק, נורי אלמאלכי, המקורב לאיראן, הגדיל את כוחו בפרלמנט מ-25 ל-34 מושבים.

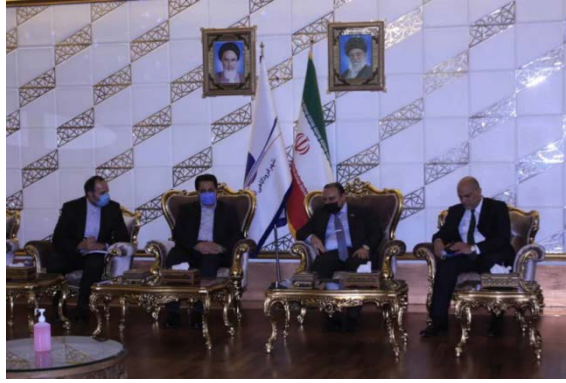
◀ כתבת ה-BBC נפיסה כוהנורד (Nafiseh Kohnavard), דיווחה (13 באוקטובר 2021), כי משלחת רמת דרג של כוח קדס הגיעה לבגדאד במטרה לקיים משא ומתן עם קבוצות עיראקיות שונות בניסיון לסייע לקואליציית פתח ולראש הממשלה לשעבר, נורי אלמאלכי, לכונן ברית עם מפלגות קטנות ולצרף אליהם חברי פרלמנט כורדים ועצמאים על מנת להקים את הגוש הגדול ביותר בפרלמנט. בראש המשלחת עומד עבד אלרזא מסגריאן

(Abdolreza Mesgarian), מפקד מטה רמז'אן שאחראי על פעילות כוח קדס בזירה העיראקית. בתוך כך, הכחישו יועצו של ראש ממשלת עיראק ושגריר איראן בבגדאד דיווח של סוכנות הידיעות העיראקית שפק ניוז (11 באוקטובר 2021), כי מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, אסמאעיל קאא'ני, הגיע ב-11 באוקטובר 2021 לביקור בלתי מתוכנן בבגדאד כדי לדון בתיאום עמדות בעקבות הבחירות בעיראק.

◀ המנכ"ל לענייני המזרח התיכון לשעבר במשרד החוץ האיראני, קאסם מחבעלי (Qasem Mohebal), אמר בריאיון לאתר החדשות "אנתח'אב" (Entekhab, 11 באוקטובר 2021), כי חיסול קאסם סלימאני פגע במעמדה של איראן בעיראק. הוא ציין, כי אחת מבעיות מדיניות החוץ של איראן היא שנוכחותה בזירה הדיפלומטית אינה חזקה חרף נוכחותה החזקה בזירה הצבאית. איראן אינה מקיימת קשרים עם כל השחקניות באזור, למשל עם ארצות הברית וערב הסעודית, והדבר מנוצל על-ידי יריבותיה על מנת להחליש את מעמדה. בהתייחסו לבחירות הפרלמנטריות בעיראק, אמר מחבעלי, כי המצב בעיראק משתנה וכי קשה להעריך מה תהינה ההתפתחויות במדינה ומי ימלא את החלל, שיווצר בעקבות הנסיגה או צמצום הנוכחות הצבאית האמריקאית בעיראק. לדבריו, המצב בעיראק מורכב ויש להמתין ולראות איזו קואליציה תקום לאחר הבחירות ומה יהיה תפקידם של הכורדים, הסונים והזרמים הפוליטיים, שהתנגדו לממשלה היוצאת, בממשלה הבאה. הדיפלומט האיראני לשעבר הצביע על ההתנגדות הגוברת בדעת הקהל העיראקית לנוכחות איראן בעיראק ואמר, כי ממשלת מצטפא אלכאט'מי ניסתה לשמר את הקשרים עם איראן, אך במקביל לחזק את הקשרים עם מדינות האזור והמעצמות הבינלאומיות ולנסות למנוע את הפיכת עיראק לזירת עימות בין מעצמות האזור, למשל: בין איראן לבין ערב הסעודית ותורכיה.

◀ כמה אמצעי תקשורת באיראן הביעו חשש לנוכח תוצאות הבחירות בעיראק. במאמר מערכת ביומן אבתכאר (Ebtakar, 13 באוקטובר 2021) נכתב, כי הבחירות בעיראק מעידות על כך שהמערכת הפוליטית במדינה עוברת שינוי וכי הפוליטיקאים המסורתיים, שהתעלמו מדרישות הציבור שבאו לידי ביטוי בגלי המחאה בשנים האחרונות, נחלשים. במאמר נטען, כי יש בבחירות משום מסר של אזהרה עבור איראן, הניצבת בימים אלה מול חוסר יציבות בקרב כמה משכנותיה, מה שמחייב אותה לפעול להפגת המתוחות ביחסי החוץ שלה. הפרשן לעניינים בינלאומיים חסן האניזאדה (Hassan Hanizadeh) טען, אף הוא, כי הבחירות הפרלמנטריות מעידות על כך שהמצביעים העיראקים מאסו בפוליטיקאים הוותיקים ומעוניינים בשינוי. בטור פרשנות בעיתון הרפורמיסטי ארמאן-י מלי (Arman-e Melli, 13 באוקטובר 2021) העריך הפרשן, כי הפרלמנט העיראקי הבא יציב אתגרים בפני הזרמים המקורבים לאיראן וכי בעתיד עשויה להיבחר בעיראק ממשלה חילונית, שתפעל נגד המיליציות העממיות השיעיות.

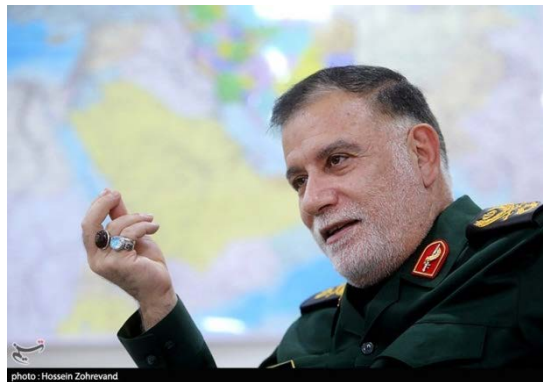
◀ שר המשפטים העיראקי, סאלאר עבד אלסתאר מחמד (Salar Abdul Sattar Muhammad), הגיע ב-18 באוקטובר 2021 בראש משלחת לביקור בן ארבעה ימים טהראן כדי לדון בדרכים לחזק את הקשרים המשפטיים בין שתי המדינות (אירן"א, 18 באוקטובר 2021).

שר המשפטים העיראקי בביקור באיראן (אירנ"א, 18 באוקטובר 2021).

המעורבות האיראנית בזירה הפלסטינית

◀ סגן מפקד משמרות המהפכה למבצעים, עבאס נילפרושאן (Abbas Nilforoushan), אמר בריאיון לסוכנות הידיעות תסנים (12 באוקטובר 2021), כי "המשטר הציוני" נתון תחת "מצור מלא" של הרפובליקה האסלאמית. הוא ציין, כי מאמצי ישראל לאסוף מודיעין על איראן בכיסוי של פעילותה הכלכלית במדינות השכנות לאיראן ייכשלו. נילפרושאן הוסיף, כי "המשטר הציוני" נמצא בתהליך קריסה וכי גם מנהיגיו הגיעו למסקנה זו ומנסים לעכב תהליך זה. לדבריו, כל האסטרטגיות והטקטיקות, שבהן משתמשת ישראל, מתמקדות במאמץ לשרוד, אך יגיע הזמן, שבו "המשטר הציוני" יתמוטט אף ללא צורך בפעולה צבאית.

סגן מפקד משמרות המהפכה למבצעים (תסנים, 12 באוקטובר 2021).

המעורבות האיראנית באפגניסטאן

◀ שגרירות איראן בקאבול הודיעה על שליחת סיוע הומניטרי לפצועים ולמשפחות ההרוגים בפיגוע ההתאבדות, שהתרחש ב-8 באוקטובר 2021 במסגד השיעי בעיר קונדוז שבאפגניסטאן. בהודעת השגרירות נאמר, כי מטוס ועליו תרופות וציוד רפואי יצא ב-11 באוקטובר לכיוון קנדוז (איסנ"א, 11 באוקטובר 2021). ארגון המדינה האסלאמית בח'ראסאן, שלוחה של ארגון דאעש באפגניסטאן, קיבל על עצמו אחריות לפיגוע בו נהרגו עשרות בני-אדם. מנהיג איראן, עלי ח'אמנהאי, ונשיא איראן, אברההים ראיסי, גינו את הפיגוע וקראו לשלטונות אפגניסטאן לפעול נגד מבצעיו. הנשיא ראיסי האשים את ארצות הברית בתמיכה בארגון דאעש באפגניסטאן,

שביצע את הפיגוע (אירנ"א, 9 באוקטובר 2021). בתוך כך, גינה משרד החוץ האיראני את הפיגוע, שהתרחש ב- 15 באוקטובר במסגד השיעי בעיר קנדהאר, שגם בו נהרגו עשרות בני-אדם (איסנ"א, 15 באוקטובר 2021).

סיוע הומניטרי מאיראן לקנדוז (תסנים, 12 באוקטובר 2021).

◀ היומון האיראני ג'מהורי-אסלאמי (Jomhuri-ye Eslami), הזהיר (9 באוקטובר 2021), כי הסיוע ההומניטרי, שאיראן החלה לספק לאפגניסטאן, עלול להגיע לידי הטאלבאן במקום לאזרחים הזקוקים לו. במאמר מערכת, שהתפרסם בעיתון, נכתב, כי העברת סיוע הומניטרי איראני לאזרחי אפגניסטאן היא צעד נכון וחיוני, אך יש לוודא כי הוא אכן מגיע לנזקקים. העיתון טען, כי השתלטות טאלבאן (אותו כינה "ארגון טרוריסטי") על אפגניסטאן יצרה בעיות עבור אזרחי המדינה, שללה מרבים מהם, ובמיוחד מבני המיעוט השיעי (הזארה), את אמצעי הקיום שלהם ומסכנת את חייהם. בתנאים אלה, מוטלת על אזרחי איראן חובה דתית ואנושית לסייע להם, אך המידע מצביע על כך, שהסיוע האיראני הנשלח לאפגניסטאן מגיע לידי הטאלבאן, המשתמשים בו על-פי רצונם, ולא לידי מי שאכן זקוקים לו. העיתון הציע לשלוח את הסיוע האיראני באופן ישיר לאזורים הנזקקים, למשל באמצעות טיסות ישירות לשדה התעופה באמיאן, הממוקם במחוז בו מתגוררים בני הזארה.

◀ חבר ועדת המג'לס לביטחון לאומי ולמדיניות חוץ, ג'ליל רחימי ג'האן-אבאדי (Jalil Rahimi Jahanabadi), אמר, כי בתנאים הנוכחיים אין לאיראן כל ברירה אלא להמשיך ולעבוד מול ממשלת הטאלבאן. הוא ציין, כי איראן לא נתקלה בבעיות מיוחדות עם הטאלבאן מאז השתלטותם על אפגניסטאן וכי נמשך מעבר חופשי של סחורות ואנשים בין שתי המדינות דרך מעבר הגבול דוע'ארון (Dowqarun) שבצפון-מזרח איראן. חבר המג'לס התייחס לביקור, שקיים לאחרונה מושל מחוז ח'ראסאן-רצ'וי (Khorasan Razavi) באפגניסטאן, ביקור רשמי ראשון של בכיר איראני במדינה מאז השתלטות הטאלבאן, ואמר, כי הביקור היה הכרחי ונועד לשפר את קשרי המסחר בין שתי המדינות (אעתמאד, 9 באוקטובר 2021).

◀ סגן מפקד משמרות המהפכה למבצעים, עבאס נילפורושאן (Abbas Nilforoushan), אמר בריאיון לסוכנות הידיעות תסנים (12 באוקטובר 2021), כי קיים שוני גדול בין טאלבאן של ימינו לטאלבאן של שנת 2000, אך מוקדם להעריך כיצד יש לנהוג כלפי הארגון. הוא העריך, כי הטאלבאן הגיעו למסקנה, שאפגניסטאן מורכבת מקבוצות אתניות ודתיות מגוונות וכי לא ניתן להתעלם מקבוצות אלה, כמו גם מהנשים במדינה. הוא ציין, כי השמירה על ביטחון הגבולות, המאבק בסמים ומצבם של אזרחי אפגניסטאן מדאיגים את טהראן וכי יש להמתין

ולראות באיזו מידה מדיניותם המוצהרת של טאלבאן תואמת את מדיניותם בפועל. הוא הוסיף, כי האידיאולוגיה של טאלבאן שונה לחלוטין מזו של דאעש וכי ניכר שמאז השתלטותם על אפגניסטאן, הם פועלים נגד ארגון זה. ◀ נשיא איראן, אברההים ראיסי, מינה ב-17 באוקטובר 2021 את חסן כאט'מי-קמי (Hassan Kazemi-Qomi), כשליחו לענייני אפגניסטאן (תסנים, 17 באוקטובר 2021). כאט'מי-קמי כיהן בעבר כשגריר איראן בעיראק וכקונסול איראן בהראת שבאפגניסטאן וכן שירת בכוח קדס של משמרות המהפכה.

חסן כאט'מי-קמי (תסנים, 17 באוקטובר 2021).